

ניצוצי חיזוק ואמונה
מאוצר שיחותיו של הגאון הצדיק
רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

האמונה החדה

עניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגניתין טבין
שנשמעו מפ"ק הגה"צ מורינ'ו שליט"א
בשעה של קורת רוח בשבילי דאורחא

■ אול"י ד' דחנוכה שנת תשס"ו לפ"ק

מורינ'ו שליט"א אמר אברהם אבינו היה הראשון שפירסם שמו יתברך בעולם, ועשה אותה ע"י שנטע אשל ונתן לאכול ולשתות לעוברי דרכים, ואח"כ אמר להם **"תנו הודאה למי שזן ומפרנס לכל! תנו לו שבח ושירה!"** וזהו מה שכתב רביה"ק (ספר המידות ח"ב אכילה אות ג) **"על ידי ברכת המזון הקב"ה נתוודע בעולם"**, והוסיף מורינ'ו שליט"א דהלימוד מזה הוא דברכת הנהנין הוא התחלה ליהדות.

מרגלא בפומיה דמורינ'ו שליט"א דיודע מספה"ק שעיקר נסיון העקידה היתה מה שלשחוט את יצחק אבינו מנוגד להבטחת **"כי ביצחק יקרא לך זרע"**.

והאור החיים הק' (תולדות) כתב דעד העקידה היה ליצחק אבינו נשמת נוק', ובשעת העקידה נתעברה ביה נשמת דכר.

וסיים מורינ'ו שליט"א מכאן תלמד לכל המקרים העוברים עליך משך ימי חיך שמה שנראים סתירה בעיניך הוא הוא המקיים, כמו שעל ידי הציווי לשחוט את יצחק נתקיים **"כי ביצחק יקרא לך זרע"**.

■ לאור המצב

ב' ואתחנן שנת תש"ל לפ"ק

שאלו למורינ'ו שליט"א אם מה שכתוב באור החיים הק' (במדבר כד י"ז) על ענין משיח ע"פ דרך הטבע, הוא מה שרואים היום בזמננו במצב הקשה של שלטון הערב-רב.

וענה מורינ'ו שליט"א זה ברור שמה שנעשה ע"י הערב-רב שבעקבתא דמשיחא - זה חבלי משיח, כי הלא נשפכים הרבה דם ישראל, והטומאה מתגברת מאד, ואעפ"כ השי"ת יציל אותנו בגשמיות וברוחניות, כי חומל דלים הוא, ואין זה אלא החושך הקודם לאור.

"טוב ה' לכל"

■ צדיק באמונתו יחיה

אמונה עולה על כולנה והוא שורש הכל, כי הביטו אל צור חוצבתם הלא הם האבות הקדושים 'אברהם יצחק ויעקב', אשר כל הווייתם ומציאותם הכל היה חטיבה אחת של אמונה, וכמו שאמר הגה"ח ר' אפרים צבי קראקאווסקי ז"ל ששנות חייהם עולה ממש כמספר 'אמונה' שהרי אברהם חי קע"ה (175) שנה, יצחק חי ק"פ (180) שנה, יעקב חי קמ"ז (147) שנה, והכל ביחד עולה בגימטריא **'אמונה פשוטה'** (502 =) להורות כי 'צדיק באמונתו יחיה' ואין עמו אל נכר' וכל מעשיו הם באמונה.

■ מדרגת האמונה גדולה מהנבואה!

אמונה הוא עולה על כולנה, מעלתה שגבה יותר ממדרגת הנבואה וכמוש"כ בספה"ק **שפת אמת** (פקודי שנת תרמ"ג) ז"ל: להודיע כי בני ישראל בחושך ע"י האמונה יכולין לכוון דעת אביהם שבשמים יותר מכל הנביאים עכ"ל, **נורא נוראות! כדי היא האמונה לעלות על ידה מעלות רמות עד לשמים יותר ויותר ממדרגת הנבואה!**

■ ההכרח להתחזק באמונה נגד כפירה רח"ל

ובזמנינו, האמונה הוא לא רק יעוד טוב כדבר אשר דברנו, כי אם ההכרח ממש לחיי היום יומי כאוויר לנשימה, כאשר בעוונות הרבים מבול של כפירה ואפקורסות ממש ירדה לעולם, ועל תקופה זו ניבא **רביה"ק** (בשיחות הר"ן שיחה ל"ה) ואמר לפני מאתיים שנה ז"ל: **'שהולך אפיקורסות גדול על העולם'** ואמר כמה פעמים שהולך ונמשך אפיקורסות גדול בעוונותינו הרבים בעולם **'אשרי מי שיחזיק עצמו באמונה באלו העתים'**. ועוד אמר (שם שיחה ל"ב) ז"ל: אף על פי שנדמה לנו שההמון עם הם רחוקים מחקירות ואינם מחקרים כלל אף על פי כן באמת כולם הם מעורבים בחקירות כי כל אחד ואחד יש לו חקירות ואפילו קטנים באים על מחשבתם חקירות ובלבולים!

ומה נענה אנן בעניינו כי דבר אחד מדבריו לא חזרו ריקם ועינינו רואות וכלות אל השבר הגדול אשר השברנו כאשר נערי בני ישראל מובלים שבי אסורים ברהטים ואין לאל ידם להתחזק, ושוך ושבר בהשמע אצלם קושיות וחקירות המבלבלים את מוחם הפעוט והצעיר נקי מאשמה, הכל בגלל המבול הנורא ואנדרלמוסיא של כפירה שירדה לעולם, אנה אנחנו באים מצערו של אבא אבינו מלכינו מלך העולם, אהה עלינו אויה לנפשינו.

על כן עלינו להחזיק באמונה ולדבר דיבורי אמונה, ואין לנו שום עצה ומנוס כי אם להתחזק באמונה יתירה, אמונה בכפליים!

והמאמין בה' נהפך לאיש אחר ובריה חדשה, ותלמוד תורתו ותפלתו ועבודתו על הכל פנים חדשות באו וכאן, וכל צרות ורעות מתהפכים עליו לטובה ולברכה, ולא יראה כי יבא רעה, וכל אשר יעשה יצליח.

■ מלך עוזר ומושיע ומגן

והיום נפל בדעתי לפרש מה שאומרים בברכה ראשונה דשמונה עשרה מלך עוזר ומושיע ומגן, ובספר הקדוש בני יששכר (חודש אלול מאמר א') דקדק על כפל הלשון 'עוזר ומושיע' הלא היינו עוזר היינו מושיע, ומה גם שבברכת מודים מהפכים ומקדימים ישועה לעזרה ואומרים הא-ל 'ישועתינו ועזרתינו'.

וביאר הוא ז"ל ד'עזרה' הוא על פי דרך הטבע, ו'ישועה' הוא למעלה מדרך הטבע, ולכן מתחילה מתפללים שיעזרנו על פי דרכי הטבע, ואחר כך מוסיפים ומעלין בקודש להתפלל גם על ישועה שהוא מחוץ לדרך הטבע.

אולם בברכת מודים שאז אנו כנפטרים מלפני המלך, אז מקדימים להתפלל על ישועה למעלה מדרך הטבע כי כל הקרוב יותר אל המלך הוא מעוטר יותר וכל כמה שמתרחקים מעל פניו, נופלים תחת ממשלת מערכות הטבע.

ועל פי דבריו אפשר לדקדק על מה שמאחרים לומר 'מגן' אחר 'עוזר ומושיע' והלא מגן הוא בפשטות גם כן על פי דרך הטבע. וההכרח נותן לומר כי מגן פירושו שכל כך גדול אדונינו ורב כח אשר גם אחר שכבר נגזרה גזרה גם אז לא ניתן להתייאר כי השם יתברך הוא כמגן ותריס בפני הפורעניות והמרבה להתחנן לפניו יאמר למלאך המשחית הרף ואל תלך במשלחך שנשלחת כבר אליה, וכדאיאת במכילתא (שמות י"ד ג') לא כמדת בשר ודם מדת הקדוש ברוך הוא, מדת בשר ודם זורק חץ ואינו יכול להשיבו, והקדוש ברוך הוא זורק חץ ויש בידו להשיבם כאילו אוחזן בידו.

1. מתוך ספר 'דורשי יחודך' יסודי היהדות ח"א מאמר ב'.

■ השם לי ולא אירא

והלא השכל הפשוט נותן ומחייב לבטוח בה' ולשום מחסה בו כי הוא ואין בלתו, כי הלא אלוקינו 'א-ל עליון' יקרא כאשר כולנו מעידים ואומרים שלש פעמים בכל יום בברכה ראשונה שבשמו"ע, וזה שמו נאה לו כי הוא 'עליון' על כל, על התחתונים ועל העליונים, ממליך מלכים משפיל גאים ומגביה שפלים, והלן וחוסה בצלו, לא יגיעהו שום נזק ומקרה רעה, כי **"ה' לי ולא אירא"**, ואין ממה לפחד כלל וכלל.

והמאמין בכל זה לא ירדוף אחר ההשתדלות על פי דרכי הטבע, וישליך את כולם מאחוריו ויהיה כל עסקו ומחשבתו נתונים אך ורק להדבק באמונת הא-ל יתברך, וכמוש"כ רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן (סימן י"ד)

וז"ל: **"טוב ה' לכל"** זה בחינת תפילה שמאמין בה', שהקדוש ברוך הוא טוב לכל, הן לרפואה, הן לפרנסה, הן לכל הדברים, **כשמאמין כן, בוודאי יהיה עיקר השתדלותו בתר קודשא בריך הוא ולא ירדוף אחר תחבולות רבות!**

גם המעט השתדלות שיעשה תהיה על דעת הבורא שצונו, 'וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה', ולא ישים בטחוננו בהם, כי יכיר וידע אשר שוא תשועת אדם ועזרתו הבל והלואי שלא יקלקל הענין, לא כן ישועת השם כי הרבה רווח והצלה לפני בוראינו יוצרינו, ואינו צריך לזולתו.

והטועם מעין החיים טעמה של האמונה הטהורה, יחזיק בה ולא ירף ממנה בשום מקום ומצב שהוא, **טעמו וראו כי טוב ה' אשרי הגבר יחסה בו.**

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

¹ב"ה ר"ח ניסן תש"ל, יום שניטל עשר עטרות, ראשון לחדשי השנה, כל רגע מסוגל להתחדשות, כל שכן בעת המוכן לכך, וכמובא מהבעש"ט שבעת שהאדם לובש מלבוש חדש מסוגל מאד להתחדש בעבודת השי"ת, מכיון שעצם מציאות האדם מרגיש אז בחינה של התחדשות.

בנוגע לעבודת ההתחדשות. במכתבי הקודם כתבתי לך הענין הנפלא מהאר"י ז"ל, איך שבכל יום יש לו להאדם ניצוץ חדש מנשמתו. ועל ידי עבודת היום עם כל המצוות ומעשים טובים והתורה והתפילה שבאותו היום עם כל המצוות ומעשים טובים והתורה והתפילה שבאותו היום - נתעלה הניצוץ נשמה שבאותו היום בהארה נפלאה, ולאחר מכן נתעלם ממנו הניצוץ כדי שלא יתקלקל. ולמחר מקבל ניצוץ חדש וחוזר חלילה. ואין להאדם לחשוב כי אם על אותו היום. ובזה מתבאר מאמר רביה"ק בלק"מ סי' ע"ש. ועיקר העבודה לנצח את הקליפות ואת הבלבולים והעיקובים שבאותו היום.

ובליקוטי מוהר"ן סימן פד מביא את דברי הזוה"ק בזה"ל: **"וכל יומא אית ליה גדר מלבר, דלא יעול כל בר נש לההוא טוב, בגין חושך דמכסאי לנהורא וכו', וכמה נחשים ועקרבים מבלבלין את מחשבתיה'**, והפירוש: כל יום יש לו גדר לחוץ שלא יכנס כל בן אדם לטוב ההוא, בגין החושך שמכסה על האור וכו', וכמה נחשים ועקרבים מבלבלין את המחשבה. ורבינו מביא שם שבכל יום יש טוב מיוחד לאותו היום, וכל עבודת האיש הישראלי הוא לנצח את הרע ולזכות להטוב שבאותו היום דייקא.

אוי וויי! מה לעשות שהבעל דבר רוצה לגזול את כל מינו ושנותינו. ואם היה רוצה ליקח את הכל ביחד, היינו של כל השמונים שנה ביחד, אף אחד לא היה מניחו, אבל מה נעשה שהוא גונב מעט מעט, כל יום ויום בפני עצמו, ולבסוף יש לו יותר מהאדם עצמו. ואומרים בשם מוהר"ן ששאלו אותו איך הוא יכול לסבול כל כך הרבה מחלוקת, וזו היתה תשובתו: אם לילה אחד לא הולך כמו שהוא רוצה, היינו סדר

1. ספר אוסף מכתבים מכתב רכ"ז.

ניצוץ אוד"ד

ניצוץ קודש מאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

הרה"ק מקאצק זי"ע אמר מליצה: **"לא יהיה בך אל זר"** (תהלים פא י') - **"דער אויבערשטער זאל ביי דיר נישט זיין פרעמד"** [הקב"ה כביכול לא יהיה לך זר אצלך - אלא 'היימיש'].

עבודת הלילה שלו, של חצות ושאר העבודות שלו עד שהאיר היום, ואם יפסיד חלילה לילה אחד מעבודת ה' מתורה ותפילה זה גרוע לו יותר מכל המחלוקות שיש עליו, וזה יצער אותו יותר מכל העובר עליו.

וכל זה הוא כי מוהר"ן יגע תמיד להציל את היום אשר הוא נמצא בו עכשיו, כי כאמור אין לחשוב כי אם על אותו היום, ואת זה צריך תמיד לנצח. ורבינו אמר שהוא נצחן שבנצחנים. יהי רצון שנזכה לנצח את המלחמה.

ובימים האחרונים אני חושב על עצמי שכל נצחוני הוא אם אזכה לקום באשמורת, לפני אור היום, כי ידוע שעל ידי זה מתקומם כל היום, כי אז בשעות הללו הדעה צלולה, ומה שלומדים אז או מתפללים, דומה ככותב על נייר חדש, כך ראיתי באיזה ספר. ועי"ז כל היום הולך באופן יותר מסוגל, ושולטים היטב על הזמן.

וכן ראיתי בספר 'בן איש חי' שכתב שע"י שאדם קם באשמורת מוסיפין לו מלמעלה חכמה וגבורה.

וכן מובא על המאמר **'הבא להרגך השכם והרגו'** (סנהדרין עב ע"א) - היינו הבעל דבר שבא להרגך 'השכם' רצונו לומר השכם קודם עלות השחר, ועי"ז אתה הורגו.

ועל הפסוק בתהלים (סג ב') **"אלקים אלי אתה אֶשְׁחַרְךָ"**, שרש"י ז"ל מפרש 'אשחרך': 'אבקש ואדרוש לך', והתרגום מפרש 'אקום בצפרא קדמך', ומפרש לשון 'אשחרך' מלשון 'שחר'.

ראיתי פעם באיזה צוואה של אדם מסויים, איך שהוא זועק על נפשו: היכן היה השכל שלי, למה עזבתי את עצמי וישנתי תמיד את השעות שלפני אור היום, למה לא קמתי אז לעבוד את השי"ת?! וכל זה כתב כמה שנים לפני הסתלקותו.

לדעתי העצה היא לקום בהקדם מה שיותר, ולכל הפחות לתפילת ותיקון, ובזה תלויה הצלחה גדולה ברוחניות ובגשמיות...

כל זה הוא בהשגחה פרטית, שבאתי אצל רבי יעקב תפילינסקי, ונפל בדעתי לכתוב לך קצת.

יעקב מאיר שכטער

עניני אמירת תהילים

האוצרות הגנוזים בתהילים - אמונה, תפילות, הילולים, ורצונות...

■ תהלים מגני ומצלי!

בכל עת צריך האדם לבקש מהשי"ת שידע מה לעשות ואיך לנהוג, והשי"ת יביא אותו אל תיקונו הנכונים והראויים, אבל לא על ידי יסורים. וכן צריך להתפלל תמיד שלא יחלה, כמו שהורונו חז"ל. ולכן מן הראוי להרבות בתפילה ובאמירת תהילים, כדי להקדים תפילות לכל הנעשה עמו, שהיא מגני ומצלי להנצל מכל רע. שיש ועוברים על האדם מעברים שונים, והדבר ברוך כשמש שאילו היה מרבה בתפילה ובתהילים היה מוגן מהם. על כן צריכין להתחזק בכל עת להקדים התרופה למכה.

כי כשהאדם עושה אתערוותא דלתתא, דהיינו שאינו ממתין עד שתבוא אליו ההתעוררות מלמעלה, אלא הוא בעצמו מתעורר לבקש מהשם יתברך, ומלהיב את לבו על ידי לימוד התורה או על ידי התפילה, או על ידי שהוא פותח את ספר התהלים, ומשיח לבו כהוגן לפני

השי"ת, ומעורר עצמו לתשובה, או נוטל ספר מוסר או ספר חסידות ולומד בו עד שמרגיש התעוררות להשי"ת בלבו באופן שהוא יצר את ההתעוררות בעצמו, אזי ממשיך השפעות למעלה מדרך הטבע, בבחינת **'אשה כי תזיע'** שעל ידי שמקדים התפילות אזי **'וילדה זכר'** נעשה האתערוותא דלתתא צינור להשפעת רחמים וחסדים.

בספה"ק **'קול יעקב'** מבעל 'מלוא הרועים' מובא עה"פ **'ויברך אותם אלוקים לאמור'** (בראשית א' כ"ב), 'אלקים' מרמז על מדת הדין, אבל בתוך הדינים ישנן גם ברכות, אך השי"ת רוצה שיאמרו, ר"ל שנפרש את הדינים לברכות, ועל ידי זה נמשיך עלינו ברכות והמתקת הדינים על ידי דיבורים הקודשים, וכל שכן על ידי אמירת תהלים, שעל ידם יכול האדם לעשות ולהמתיק מכל הדינים ברכות ושועות עד בלי די. וזה, 'ויברך אותם אלקים' שבתוך ה'אלקים' טמונים וגנוזים ברכות והשפעות טובות, אך רצונו יתברך שהם יושפעו דווקא על ידי אמרי פינו, כי על ידי דיבורים הקדושים אפשר להמתיק כל הדינים והצרות, ולהפוך אותם לחסדים ושועות גדולות.